

בנין האומה מתוך הקול (אוליטאריות) של הוויכוח "ג' אש" ר' יואל הכהן מאגני

אוליטאריות (אוליטאריות) ג' אש

ומודיע אני משה להדרת הרב ר' יהונתן הכהן⁶⁴, וכל החקמים והחכמים⁶⁵ הקוראים את פתבי, שאף על פי שבטרם אנצור בבטן התורה ודעתני, ובטרם אצא מרחם לתלמודה הקדישתני, ולהפיץ מעינותיה חוצה נתנתני, והיא אילת אהבי ואשת נעורי, אשר באהבתה שגיתי מבחורי⁶⁶ - ואף גם זאת⁶⁷ נשים נכריות נעשו לה צרות, מואביות עמוניות אדומיות צידוניות⁶⁸ חתיות, והאל יודע כי לא נלקחו מתחלה אלא להיותן לה לרקחות ולטבחות ולאופות, להראות⁶⁹ העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא עד³⁶ מאד, מפל מקום נתמעטה עונתה, שהרי נחלק לבי לחלקים הרבה בכל מיני חקמה. וכמה טרחת יומם ולילה כמו עשר שנים רצופות בקבוץ חבור⁷⁰ זה, ואנשים גדולים ככם הם שיצעו מה עשיתי⁷¹,

ט. ההשכלות הכלליות הן מטביעות יפה את הנשמה הכללית וחותמה, שגם הטבעה זו נדרשה היא מאד לשכלול צורת האדם, אבל לא תבנה האומה כידאם כשהעיקר יהיה מה שישכלל את שיעור קומתה, שהוא מילוא הידיעות במה שנוגע לחלקה ביחוד.

הקודש והחול יג.

א. את הלמוד הערוך הזה, שרק בכרור הידיעה שלו תלוי הוא הבאור של פתרון של כל השאלות הקשות שבחינו הפרטיים והכלליים. אנחנו חייבים לכרו ברור אחר ברור, בספרות ובחיים, בלא הרף בלא שום התרשלות כלל וכלל. הברור הזה הוא ידיעת הערך של הקודש ושל החול, ביחוד במזוגם ובחבורם בחיינו הפרטיים ובחינו הכלליים, ביחוד בחיי התנועה הלאומית שלנו. שנתעוררה בתקופה האחרונה בצורה כ"כ בולטת ומרעשת. חייבים לנו לעקור את הטעות המצויה בשתי הקצוות. מחויבים אנחנו לברר ולהודיע את המציאות של שני הצדדים הללו ביחד בחיינו, את אי-האפשרות להכחיד או גם לעזוב את אחד מהם. הקודש והחול יחדיו שני יסודות של חיים הם לנו. שניהם דורשים מאתנו פתוח והערכה נכונה, טפול והשגחה, והמוזיגה היפה של שניהם. כיפויים ושפורם. תעלה את כל העולם לערך העליון של הדרת עוז קודש-קדשים. אם יאמר החול להנתק מן הקודש ולהפקירו, שולח החול בעצמו בזה יד בנפשו, ואם יאמר הקודש לעזוב את החול, הרי הוא מדלדל בזה את כל ערך החיים וכל ערך המפעל וההשפעה שלו, לטובתו ולטובת העולם. הקודש והחול אחים המה, יד ביד מחויבים הם ללכת כל אחד במסלתו, על דרך החיים, וביותר על דרך התחיה הלאומית אשר לנו להחיותה כאמת.

מעט אשר הזדוגה חכמת יוון לישראל, החל החול לבא בגבול הקודש, וממילא גם הקודש בא בגבול החול. אלה המחברים, אשר חברו את ערכי החול וערכי הקודש יחד בחבור של ערכוביא, שכונתם היתה לעשות שלום בין אלה שני העמודים, גרמו לכל אותה המלחמה הארוכה, שאנחנו הננו עדיין אוכלים את פירותיה המרים. חבור מעורב של אלה שני המושגים מוכרח הוא להוציא תולדות בוסריות, וזהו בודאי התוכן המדאיב והמבלבל את העולם. אמנם יש חבור, שאינו בא כידאם להסביר מושגים, וזה יועיל לפעמים לטובת שני הערכים, כשהתולדה כבר נגמרה על היסוד המיוחד של כל אחד בפני עצמו, על-פי צביונו והכרתו הפנימית.

(פל) יא.

(פל) כ.

א-השלום שבין הקודש ובין החול הוא האוכל את החיים בכל פה. הרעיונות ונושאייהם מוכרחים הם להכיר זה את זה, עד שכל אחד ואחד יעמד בגבולו וכל אחד ישלים את מה שחסר לשני. הקודש יעדן את החול, והחול יחזק את חסן הקודש, וכן ילכו הרעיונות ונושאייהם בהתאחדות, עד אשר יביאו את העולם ואת החיים למכון קודש-קדשים, שגם הקודש וגם החול הם סומכיו ומסעדיו.

העולם סוכל מפני ששכח את הקודש, והוא יצא מסכלותיו רק בהזכר לו את אשר שכח, בזכרו את הקודש. והקודש, שיחזור ויזכר, אחרי אשר נשכח, לא יהיה אותו צביון של קודש העומד באיבה עם החול ולא קודש כזה המשתעבד אל החול ונעשה לו כלי שרת, אלא קודש של חרות. קודש העומד בצביונו והולך קוממיות, אבל עם זה איננו פוגע את החול ואיננו לוחם בו כידאם שואף לעדנו ולקדשו. הננו הולכים ונטבעים במעמקי החול, להצלה אנו צריכים, וההצלה מוכרחת לבא. זהו ענין של הכלל, של האומה, של העולם כולו. אור הקודש מוכרח לבא בצורתו הבהירה המתקנת את כל קלקול, והקודש שהוא נתק מכריאות החול לגמרי, אי-אפשר שתהיה לו אותה הסגולה העליונה של עדון החול וקדושו, ולא יעזור לעולם להוציאו ממחשכיו, מפני חסרונו של האומץ המעשי, שהוא צריך להשאב מהשררות התחתיות של ההויה. אבל הקודש החודר בכל הדרגות, עד שהוא יונק ושואב עז חיים גם מרעננותו של החול, - זהו הקודש הנאצל האיתן, אשר לשד חיים ימצא בו לקום להתעורר לחיות ולהחיות. ולהופעת אור קודש עליון מלא ושלם זה עינינו תלויות.

אוליטאריות (אוליטאריות) ג' אש

רוח שונה מרוחות כל העמים אשר תחת כל השמים מוכרח שתהיה לו ג"כ כלכלה מיוחדת הנאותה לו, המפרנסת אותו, מחזקת את כחו ונותנת לו את קיומו. לא תוכל, לפי זה, היהדות לסמוך רק על המזון התרבותי הכללי, שאין בקרבו אותם החלקים שגופה הרוחני נבנה מהם. במה שבבחינה עיקרית הוא שונה מרוח כל העמים, לא נשלל בזה בשום אופן את אותו הצד האנושי, שבו הוא שוה לכל האדם, ומצדו היא זקוקה גם לכלכלה תרבותית לצדה הרוחני ככל המזון הרוחני אשר לכל האדם במקצוע זה. אבל כלכול זה לא יפטר אותה ממזונת המיוחד לה.